

Red. și Adm.-ția:
Școala No. IV.
Ștr. Delavrancea 23
Apare lunar

FOAIA ȘCOLARĂ

Abonamente:
Pe un an Lei 200
Pe jum. an Lei 100
Inserțiunile și reclamele
se publică după tarif
Manuscrisele nu se
:: Inapoză ::

ORGANUL OFICIAL AL REVIZORATULUI ȘCOLAR DIN BIHOR

Examenul de definitivat

Ca orice instituție socială, școala în primul rând este supusă evoluției. Este un raport de condiționare reciprocă între mersul unei națiuni și al școlii sale. Dacă școala trebuie să fie reflexul societății, nu mai puțin ea trebuie să fie primul factor de progres al ei. Acest adevăr ni se pare prea banal ca să mai insist asupra lui. Totuși azi, când lumea zdruncinată din temelii sale de marea războiu, caută orientare nouă, se înțelege că trebuie să ne întoarcem și noi la adevărurile fundamentale pentru a clădi temelii noi a neamului nostru. Școala trebuie să reprezinte deci o bază solidă pentru renașterea națională, după cum tot aceașă solidă școală ne-a ridicat decenii după decenii până aci unde suntem.

Avântul cultural este în programul oricărui guvern, care își dă seama că în ultimă analiză tot binele și tot răul pornește dela școală. Iar școala la rândul său este în funcțiune de învățător.

Iată cece a determinat pe legiuitor să prevadă mijloacele de perfecționare pentru învățători. Examenul de definitivat este unul dintre aceste mijloace și suntem dator să atragem serios atenția tinerilor învățători despre rostul lui. Am asistat anul acesta regulat la aceste examene; am pus însumi întrebări candidaților și mărturisesc dela început că nu pot așterne ca impresie decât durerea mea și a comisiei examinatoare, care n'ași vrea să fie semnul unei descurajări, ci un avertisment să fim atenți.

Dacă ași spune că membrii comisiei au fost indulgenți, ași spune un neadevăr, căci au fost extrem de indulgenți. Din 44 candidați ai unui județ, merita să treacă cinci, durere numai cinci și totuși au trecut douăzeci și cinci. S'au pus întrebări ridicol de ușoare și totuși s'au dat răspunsuri ridicol de proaste. O complectă dezorientare în toate materiile, mai cu osebire în științele matematice și limba română. Au fost candidați cari nu au putut construi un triunghi, nu au știut distinge felurile unghiurilor, nu au știut raționă o problemă de trei simplă. Nu mai vorbesc de ortografia nenorocită cu care și-au bătut joc de cel mai scump lezaur al nostru, limba. O superficialitate generală, în cazul cel mai fericit fraze um-

flate acoperind cea mai mare sărăcie de idei. Totul spunea că cei ce s'au prezentat la examen, au putut face orice, numai de citit nu. Să le mai cerem oare să citească reviste și cărți cu noile orientări în pedagogie? Să le mai pretindem să culeagă din bibliotecii suflet cât mai mult, pentru a avea ce da copiilașilor în redințați lor? Să-i rugăm să fie la curent cu mersul timpurilor, când ei nici cartea cea mai elementară nu au mai deschis, de când s'au supt pe cotedră?

Sunt mulți care au bibliotecă frumos întreținută, au mesele pline de cărți și reviste, dar pe care nu s'au ostenit măcar de ochii lumii să le taie foile și să le răsfoiască, slau cu lumina la capul lor și totuși bâjbănesc prin întuneric; slau cu mâncarea cea mai gustoasă și cu băutura cea mai sfântă a culturii lângă ei și totuși flămâzesc și însăloșează după alte mâncăruri și băuturi ca orice muritori. Învățătorul însă nu este un muritor de rând și dacă a rămas numai alăta, este orice, numai învățător nu. El pe lângă om, este lumină și lumina lui trebuie să fie veșnic înprospătată, pentru ce să nu se trezească într'o zi că a ajuns un slab opaiț, cu miros ranced și greoiu.

Din nenorocire examenul de definitivat ne-a dovedit că tineretul nostru învățăloresc aruncat pe arena vieții ca factor conducător nu a înțeles că chiar dacă n'ar fi examen, conștiința trebuie să-i impună an de an o examinare a celor câștigate atât din cărți cât și din experiența din clasă și din societate.

Un apel și un îndemn adresez tinerilor învățători și tuturor care sunt chemați să lucreze alături de noi, pentru ridicarea neamului la nivelul cerut de încredere. Nu fi ameninț cu severitatea viitorului examen, dar îi sfăluiește să înțeleagă că țara așteaptă mult dela ei în lupta de înălțare. Aștept ca anul viitor să ne dea semne îmbucurătoare și mai multă încredere în tovarășii noștri de luptă. Aici mai ales ni se cere să fim tari căci nu putem învinge decât prin țaria sufletelor noastre.

G. Bota, insp. șef.

Geografia locală

de W. M. Davis. Traducere din franceze de A. P. Nicu.

Ceece face interesul principal al Geografiei locale nu sunt informațiile locale pe care ea le procură, ci mai curând sprijinul ce-l furnizează prin exemple locale, studiului geografiei generale, dând un sens complet și real faptelor și raporturilor geografice ale lumii întregi. Motivul este că geografia în ansamblul său, nu poate fi altceva decât o compilațiune de nenumărate geografii sau *Homio Geography*. Diferite geografii locale pot să varieze; cel mai bun mijloc, de a înțelege mai bine pe cele ale țării depărtate, este de a observa în mod conștiințios propria geografie locală și de a o înțelege ca o parte dintr'un întreg, cărui aparține.

Exemple actuale de fapte și de raporturi geografice sunt vizibile peste tot. Profesorul, care le are la îndemână, n'are nevoie de a rămâne în dependența unei cărți de clasă. Când faptele geografice nu sunt concepute decât după cartea de clasă, ele sunt desprinse de suportul lor natural și n'ar ști să escită la la copil interesul ce trebuie și care poate să se nască dacă geografia este bazată pe observațiuni personale.

Iată câteva sugestii asupra ceea ce se poate face în această direcțiune în timpul unei excursiuni pe un deal ori într'o vale unde se găsește un pârâu sau râu. O excursiune de acest fel pune pe copil în contact cu numeroase fapte ce merită să fie studiate și observate pe tot timpul studiilor, începând dela cursul primar până la universitate. Pentru a începe este de ajuns a stabili în chip cât se poate de simplu faptele observate direct. Dar, îndată, natura acestor fapte trebuie să fie cât mai bine prețuită, sensul lor înțeles pe deplin, viața lor fiziografică pusă în adevărata ei lumină. Astfel se începe a se recunoaște că un pârâu este un curs de apă alimentat direct sau indirect de ploae, care transportă fărâmișurile solului în direcția mării. Solul, pe pantele unei văi, este făcut din resturi de stânci; el a fost transformat de agenții atmosferici și n'a fost încă târât de ei. Continuând a lucra, forțele, cari sunt asociate la existența unui pârâu și cari pot fi studiate în această privință, sunt capabile a produce schimbări ușoare în formarea văii și aceasta pentru că ele au lucrat astfel, într'un timp extrem de lung în trecut, încât valea a luat forma sa actuală. Agenții atmosferici uzând în chip progresiv solul coastelor dealului și târând cu ei roșăturile, vor putea să sfârșească prin a-l reduce la nimic; printr'un proces deopotrivă în trecut, dealul a fost izolat și a primit forma sub care îl vedem astăzi. Astfel acestea nu sunt numai faptele, ci chiar natura și semnificația lor cari devine limpede și plină de viață.

Un sat este un admirabil subiect pentru obser-

vațiunea stărilor omenești. Priviți cu băgare de seamă cum casele se strâng mai mult unele lângă altele pe măsură ce se apropie de centru, unde se află magazinele și oficiile; observați din contră, spațiile mai largi deschise în jur. Observați circulațiunea pe drumuri, în amândouă sensurile. Vedeați cum drumurile dela județele ori comunele învecinate se îndreaptă către sat. Ori aceasta poate fi observat nu numai ca fapt local, dar ca exemplu de felul cum se organizează viața omenească în unele țări ale lumii. După observația directă vine explicațiunea simplă. Oficiul poștel este aproape în centrul satului, pentru că acest loc este acela care convine mai bine interesului general. Un singur drum ne conduce la o distanță de o milă și acolo el se desface; aceasta din economie: costă mai puțin asigurarea astfel a comunicațiunii între două districte, decât dacă s'ar construi două drumuri în întregime deosebite. Locuitorii satului încrează în prăvălii, sunt funcționari în bănci sau la gară: astfel se începe prin a observa diversitatea ocupațiunilor; se încearcă apoi a se explica. Mărimea satului poate fi explicată de asemenea sub formă de istorioară. Astfel se va face ca elevii să vadă că satul, ca și dealul, a trăit și că această viață își are povestea ei.

Când astfel de exemple, aparținând acestor două clase fundamentale de fapte geografice, au fost strânse, este timpul de a arăta relațiunile reciproce dintre ele. Poziția unui sat are o semnificație în ea însăși; ea este consecința unor circumstanțe sau unor grupi de circumstanțe naturale. Odată un sat este situat pe o înălțime, pentru a se ține la distanță de pante repezi și de puvoae cari taie un platou; altădată un sat este pe fundul unei văi, pentru că înălțimile sunt prea ridicale și prea izolate pentru a servi bine de centre de populație. Unele părți ale coastelor mărilor sunt prea puțin locuite: aceasta în general pentru că ele oferă puțină comoditate pentru îmbarcare sau debarcare. Pe o foarte mare lungime de coaste asemănătoare, existența unui port natural poate să determine pozițiunea unui mare oraș. Șoselele și drumurile de fier, câmpiile și pădurile, fermele și fabricile, totul este raport necesar cu mediul geografic. Dela început până la sfârșit, — dela exemplele de raport cele mai simple, cele mai vizibile și pe cari orice profesor le are la îndemână, până la exemplele cele mai complicate și pe care geograful profesional trebuie să le pună în lumină, — studiul raporturilor pământului cu omul nu încetează de a fi cel mai atrăgător dintre studii.

Se zice câteodată că în școlile din orașele mari, exercițiile de observație sunt imposibile, firește, aceasta este o mare eroare. Ea provine din aceea că

nu se vede că orașul aparține uneia din cele mai importante subdiviziuni de fapte geografice. Băgați de seamă, de exemplu, la ceea ce se poate vedea pe o stradă cât de simplă. Ea este pavată și convexă, este luminată, stropită, canalizată; casele aliniate pe margini, variază în dimensiuni, în felul de construcție, în destinația lor. Observați diversele forme de acclivitate de care strada este plină, diferitele valuri de trecători într'un sens sau altul, orele când trotoarele sunt negre de lume, ori acelea când ele sunt pustii. Observați transportul mărfurilor în camioane sau al călătorilor în autobuse. Toate acestea formează o comoră îmbelșugată de fapte; toate acestea arată modul cum oamenii trăiesc în unele locuri pe care le numim orașe și unde, din anumite motive, mii de locuitori se îngrămădesc pe un spațiu strâmt. Pentru ce această densitate de locuitori? Pentru ce unele orașe sau unele sate au mai multă importanță decât altele? Astfel de oraș nu depășește în proporții enorme dimensiunile obișnuite? Pentru ce un oraș este obligat să facă anumite soiuri de comerț? Prin aceste observațiuni și chestiuni, elementul uman al geografiei este pus cu tărie în relief, cum de altfel și trebuie.

Nu numai pe bază de asemănare faptele geografice locale sunt folositoare pentru descrierea faptelor îndepărtate dar chiar principiul contrastului este tot atât de folositor și important.

Școlarii dintr'un oraș nu numai că pot fi instruiți asupra altor orașe prin comparație cu al lor, dar ei pot să învețe deasemenea, prin acest mijloc multe lucruri despre micile aglomerații omenești, cum ar fi satele; se poate chiar a-i conduce dela parcul din orașul lor la înțelegerea obișnuită a câmpiilor și pădurilor „exercitându-le imaginația de a putea închipui întinderi mai mari. O excursiune pe un deal sau printr'o vale poate fi întrebunțată pentru numeroase și variate lecții despre munți și câmpii, râuri mari ori mici, regiuni bogate și pustii. Un ger uscat de iarnă face să se înțeleagă climatul zonelor glaciale, o perioadă de căldură în timpul verii servește ca exemplu pentru înțelegerea climatului din zonele toride, o secetă face să se înțeleagă climatul pusturilor; o serie îndelungată de ploți mari, procură o minunată ocazie de a vorbi despre ploile torențiale din regiunea ecuatorială.

Astfel, întrebunțarea cu multă grijă a geografiei locale, profitând de numeroase exemple de fapte geografice a celor două clase ce sunt împreună în jurul nostru, procură prin observațiune o bază naturală și rațională pe care se poate așeza cu siguranță descrierea și înțelegerea aspectelor unei naturi mai înlinse și mai îndepărtate.

„Idei noi despre copii“*)

de Alfred Binet, în românește de I. G. Marinescu.

În introducerea, Alfred Binet arată care este scopul cărții sale. După cum spune autorul, cartea este un bilanț și ea a fost scrisă pentru o eră, cât mai bine, rezultatele cercetărilor experimentale asupra educației. Cercetările au fost făcute mai ales în America, în Germania și puțin în Franța. Cartea conține deci, rezumatele și încheierile studiilor făcute în aceste țări, cari după cum mărturisește autorul, au fost primite câteodată cu entuziasm, câteodată cu destul dispreț. Autorul accentuează, că această carte nu va răspunde la toate chestiunile, cari s'ar putea pune când se consideră educația copiilor din punctul de vedere al tatălui, al profesorului, sau al sociologului, ci va trata numai trei chestiuni mari principale:

1. Programele.
2. Metodele de învățământ.
3. Înclinațiile copiilor.

Întă ce spune autorul despre aceste 3 mari diviziuni.

1. Despre programe. Se cheamă programă lista amănunțită a învățăturilor date de școală. Direcția în care programele au fost făcute, ne arată care este scopul, idealul pe care ne-am hotărât să-l atingem. Se poate întrebă: trebuie să se dezvolte la copil memoria sau mai mult inteligența, mai mult voința sau

*) Rezumat făcut și celăl în ședința cercului cultural din Oradea, de d-na Valeria Bodor.

tot așa de mult forța fizică. Trebuie, cu alte cuvinte, să se ia ca ideal tipul cărturarului, sau mai bine tipul omului de acțiune? O altă întrebare care intră în aceeași grupă, dacă vom să dăm o dezvoltare mai mare a înclinațiilor sociale ale copilului, ca în obișnuința la disciplină, uncrea, dragostea pentru nevoile generale, sau mai bine trebuie să favorizăm judecata personală, simțul critic, spiritul de independență, adică tot ce dă avânt individului?

Nainte de toate însă trebuie să judecăm valoarea relativă a acestor vederi ideale, asupra educației, examinând mediul, timpul, rasa, trebuințele și nevoile societății a cărei direcție voim să o dăm. În al doilea rând trebuie să cunoaștem cum trebuie făcută o educație, pentru a mulțumi pe deplin idealul educativ pe care l'am ales.

2. Metodele. Metoda este arta care arată „toate lucrările, toate meșteșugurile, toate înlocmelele cari de departe și de aproape contribuiesc să dea învățături“. În acest înțeles alegerea în șărilorilor, educația lor mai dinainte, modul lor de recrutare intră în metode. „Trebuie să studiem numărul orelor de clasă și zilelor de vacanță și trebuie să examinăm împărțirea lecțiilor după greutatea lor“. Prin urmare se va stabili „o împărțire rațională a orelor de clasă,

ținând seamă de vârsta copiilor și de greutatea studiilor". „Învățământul șintese să formeze modele de acțiuni și de gândiri, să le închege în obisnuințe, pentru ca să facă o mai bună potrivire a individului cu locul unde trăiește". Metoda este bună, dacă școlarul a câștigat ceva și dacă calitatea de învățatură și de educație pe care a găstigit-o, cumpănește timpul și oboseala care le-a chelluit.

Autorul nu se întinde în domeniul metodelor, mărginându-se numai la unele principii pe cari le-am schițat în linii vagi. El se ocupă în cartea sa de aptitudinile copiilor, dar dă timp în timp analizează și metodele, dat fiind că este greu să se stabilească hotare între chestiuni, cari sunt strâns legate, unele de altele.

Inclinațiile copiilor. Concluzia lui Binet în această materie este următoarea: „Cunoașterea aptitudinilor copiilor este munca cea mai grea a învățământului și a educației. Trebuie să dăm copiilor învățatură după aptitudinile lor și tot așa trebuie să-i îndreptăm către o ocupație.

Pedagogia trebuie să înceapă printr'un studiu al psihologiei individului. Un învățământ nu trebuie să fie potrivit numai puterilor fiecăruia, căci nu suntem singuri în lume. Prin urmare trebuie să ținem socoteală de timpul și mediul în care trăim, căci adaptarea este legea conducătoare a vieții. „Câțiva psihologi și pedagogi s'au ocupat în timpul din urmă de importanța aptitudinilor individului și au cerut o schimbare a rutinei din timpul de țară.

Unii au cerut ca ideal școala după măsură. În această școală, învățământul trebuie așa potrivit, încât să se fie socoteală de persoana fizică, intelectuală și morală a fiecărui școlar. Dacă se va cere atât, nu se va obține nimic. Învățământul comun nu trebuie înăbușat, căci fără el n'ar fi nici imitație, nici întrecere, nici dragoste de tovărășie". În schimb ar trebui preconizat principiul ciclurilor, realizat într-o câțva în școlile secundare. Acest sistem s'ar putea realiza în școlile cu populație mare, unde legea împune formarea de clase paralele și în cari să se împărțescă elevii după puterile lor. Împărțirea să nu se facă după dorință, ci după ce întâi s'au examinat calitățile copilului.

Analizând aptitudinile copiilor, autorul pune întrebarea: cum se prezintă copilul la școală, care este învățătura bună și care este efectul acestei învățături? El pornește dela principiul că școala nu valorează, decât ca pregătire pentru viață. În consecință învățătura este un mijloc care variază după persoane, temperamente și după împrejurările economice cu care individul va lupta în viața sa și de aceea, învățătura trebuie comparată totdeauna cu gradul de învățatură al mijlociei copiilor, de aceeași vârstă, de aceeași clasă și cari trăiesc în aceleași împrejurări.

Examinarea nu trebuie lăsată toanelor inspirației sau surprinderilor asociițiilor de idei. Ea trebuie să se compună dintr'un sistem de întrebări, al căror cuprins este neschimbător și de aceeaș greutate. Făcând astfel, să dă puțința să controlăm valoarea unei metode pedagogice, care se experimentează.

Presupunând, că s'a stabilit definitiv măsura exactă a gradului de învățatură, va trebui să căutăm explicarea eventualelor defecte a copiilor, pricinuite fie de starea fizică, sau de organele de simțuri fie de puterea de judecată sau de inclinațiile și fires lor. Învățătorul trebuie să țină seamă de aceste căci ele influențează în mod simțitor progresul copiilor. Prin urmare trebuie să ne îngrijim mult de sănătatea și de dezvoltarea fizică a copilului și numai după aceea trecem la analiza problemelor inteligenței.

Doctorul Le Bon (Lôbon) spune într'o formulă, că educația este meșteșugul de a trece conștientul în inconștient. Trebuie să folosim inconștientul pentru a lăsa liberă dezvoltarea conștientului. Dezvoltarea inteligenței nu urmează însă o linie regulată de creștere; sunt anume perioade când dezvoltarea pare a se odihni.

Existența acestei perioade trebuie bine cunoscută de învățător. Cu puțin spirit de observație ne putem forma ideile exacte despre inteligența elevilor noștri. Caracteristica copilului inteligent este memoria promtă și trăinică și plusul de activitate de care trebuie să se descurce necontenit.

Pentru a da o dezvoltare sănătoasă inteligenței copilului, va trebui să-i dăm în primul rând o direcțiune sigură felului de a se cugeta, iar în al doilea rând să-i încercăm invențiunea prin diferite probleme. Orice examinare a inteligenței va trebui să se desfășoare după un plan neschimbat, în care să se țină seamă de vârstă, comparând răspunsurile la o normă generală bine chibzuită.

Ce este de făcut atunci, când copilul nu poate să înțeleagă bine, nici să judece? O chestiune grea care pune la probă severă pe învățător. Binet zice, că învățătorul trebuie să pună învățământul la îndemâna copiilor, adică să-l înțeleagă toți de o potrivă, evitând orice confuziune. Principiul e că să se pornească dela ușor la greu. Să nu să ceară copiilor decât ceace pot face. Prima grijă să ne fie nu să-i învățăm lucruri folositoare, ci să-i învățăm cum să învețe. Adică să-le aplicăm o ortopedie mintală. Să nu se caute învățarea prin memorizare, ci să se examineze și să se întărească atențiunea, memoria, perceperea, judecata și voința. Să se facă exerciții variabile pentru fiecare zi de clasă, să se culeagă rezultatele cu cea mai mare grijă și se va vedea că școlarii conduși astfel, fac progrese neașteptate. Ei vor învăța să voiască și așa le destăptăm voința, care este cheia întregii educații.

Partea a doua a lucrării lui Binet se ocupă

despre memorie, aptitudinile în general și despre educația morală.

El face o distincțiune între memorie și judecată. Lipsa memoriei nu însemnează nici odată lipsa de judecată. Cu toate acestea nu trebuie să se uite, că memoria este cea mai puternică facultate a minții și că ea este proporțională cu inteligența. Judecata este bazată pe memorie. Regula generală, e că la o inteligență slabă corespunde o memorie slabă. Memoria prea mare la copii e în defavorul lor căci încurajează lenea și favorizează înșelătoria. În general se crede, că copiii au memorie mai bună, decât adulții. Binet combate aceasta ipoteză și susține contrariul. Este însă adevărat, că memoria are cea mai mare dezvoltare în copilărie și deci trebuie să o cultivăm mai ales în copilărie, folosindu-ne de plasticitatea ei, pentru a înlipări amintiri folositoare pentru viață.

Pentru a măsura memoria avem mai multe metode. Una este să punem pe școlari să învețe ceva pe din afară și să le cerem să reproducă tot ce și amintesc. O altă metodă este așa zisa „metoda economiei” sau metoda lui Ebbinghaus, care se probează prin faptul că pentru a învăța din nou un lucru, căruia nu i-s'a dat nici o importanță adeseori e nevoie de mai puțin timp cu alte cuvinte se face o economie de timp. A treia metodă stă în a recunoaște amintirile. Să se spună școlarilor mai multe vorbe, pe cari în urmă să le amestecăm cu altele cu totul deosebite și să constatăm cum se prezintă puterea de recunoaștere.

Este cu puțină educația memoriei? Binet zice că da, dar trebuie să avem în vedere următoarele.

1. Să căutăm timpul cel mai bun pentru a învăța, când fixarea și păstrarea amintirilor este mai sigură. Oboselile fizice, anemia etc. reduc memoria.

2. Durata studiului. Să nu fie prea lung, să nu obosească prea mult.

3. Să se fie repaus la muncă sau să se facă o lucrare inconștientă, care este un repaus aparent.

4. Pe cât se poate să ne ferim de prea multe repetiții, care se fac adeseori inconștient, ci să ne concentrăm atenția asupra ideii pe care voim s'o ținem minte.

5. Să favorizăm metoda globală în loc de cea fragmentară. Adică să se învețe totul, în loc de a învăța părți mici și numai după aceasta să se recite totul.

Binet e de părerea că prin metoda globală se ajunge la memoria ideilor, pe când la cea fragmentară se pune în joc numai memoria cuvintelor.

Din punct de vedere practic să ne călăuzescă principiul că fiecare din puterile noastre crește prin exercițiu și tot așa prin exerciții pot să se dezvolte și celelalte puteri ale sufletului.

O altă chestiune care trebuie bine studiată este aptitudinea școlarilor și prima grijă este să stabilim legătura dintre facultățile intelectuale. Copiii la aceeași vârstă nu au toate facultățile minții în același grad.

În aceasta privință sunt două păreri. După una, mintea este o colecție de facultăți, cari sunt împreunate, dar cari rămân riguros independente. După cealaltă părere, inteligența este unică care s'ar putea numi inteligență generală, iar între gradul tuturor activităților noastre este o legătură. Dar, ori cum ar fi, este cert, că nu este o independență absolută între o materie de învățământ și totalul altor materii, iar de alta parte există o facultate care lucrează deosebit de aptitudini, aceasta este înclinarea pentru muncă. Binet făcând cercetări printre școlari și adulți găsește 3 tipuri speciale de caractere intelectuale. Conștientul opus inconștientului, obiectivul opus subiectivului și în fine practicantul opus literatului. Fiecare tip este condus în lucrările lui de o idee mamă conducătoare, iar caracterul specific opus se prezintă în timpul executării. Aptitudinile copiilor nu se pot neglija, căci aptitudinea este un mijloc sigur de a economisi munca, iar de altă parte învățământul trebuie să îndeplinească o condițiune fundamentală, aceea de a fi potrivit aptitudinilor copiilor.

Vorbind despre educația morală, autorul pune chestiunea pedepselor aplicate la școlari și concluzia lui este că pedeapsa numai atunci este dreaptă când întentează să îmbunătățească copilul. Pedeapsa nu trebuie dată dintr'un sentiment de egoism, prin urmare să nu fie un mijloc de răzbunare. Trebuie să fim socoteală de ceace se află în sufletul copilului, înainte de a construi ceva nou în el. Opera educativă a profesorului depinde de personalitatea profesorului. Ea valorează, ceace el valorează. Învățătorul trebuie să aibă o voință fermă, dar liniștită și el să nu amenințe în zădar.

În loc de recompense, pe cari le dăm copiilor buni, autorul crede că e mai bine să comparăm școlerul cu sine însuși, cu trecutul său și să ținem seamă de modul cum evoluează și de progresul ce-l face. Recompensele în general păcătuiesc prin faptul că presupun o comparație între colegi și adeseori produc descurajarea celor nerecompensați.

Binet în încheiere zice, că în cartea sa a căutat să găsească un drum între pedagogia veche și între cea modernă. Ise pare, că amândouă sisteme dacă păcătuiesc în o parte au și părți bune. Vechea pedagogie e prea generalizatoare, prea verbală, prea predicatoare. Nu se poate contesta însă, că această pedagogie veche a adus mari servicii. Ea a văzut de a dreptul problemele ce trebuiesc deslegate, ea a luat parte la viața școalelor, și nu s'a înșelat stăruind asupra lucrurilor cari ne interesează mai mult în educație. Pe de altă parte, metodele moderne de pedagogie sunt experienți seci, strâmte, parțiale, adesea nefolositoare, închipuite de oameni de laborator, cari nu înțeleg școala și viața. Vechea pedagogie, ar trebui să ne dea problemele ce trebuiesc studiate; pedagogia nouă, mijloacele de a le studia.

Din contribuția școlii în propaganda culturală

Potrivit intereselor noastre naționale între afirmarea și întărirea elementului românesc prin cultură, școala — ca unul din factorii cei mai de seamă — trebuie să urmărească realizarea a două însemnate țeluri:

Creșterea copiilor într-o atmosferă prietnică dezvoltării cât mai desăvârșite a sufletului românesc și înrăburirea în afară, pentru ridicarea nivelului cultural al neamului nostru.

Acesle două mijloace sunt în așa strânsă legătură, încât reușita unuia condiționează împlinirea celuilalt.

Activitatea dinăuntru școlii, aplicată și la diversele manifestări culturale în popor, are ca prim rezultat bun, că mediul social în care viețuiește copilul, prin ridicarea sa culturală va fi în măsură să devie colaboratorul școlii.

De unde, o logică compensare a sforțurilor pe cari școala le face pe tărâmul cultural.

Mai ales aici — în extrema de vest a pământului românesc — unde viața românească a fost aproape sugrumată prin vitregia împrejurărilor de tristă aducece aminte, școala trebuie să contribuie din toate puterile ca sufletul românesc să pulseze cu atât mai puternic, cu cât a fost mai încătușat în trecut.

Aici, unde cu cât se menține mai mult încăpățănarea de a se păstra pe unele locuri coloritul stărn ce s'a imprimat regiunii, cu atât mai mult se cere ca acțiunea de propagandă să tindă spre maximul de intensitate.

Propagarea culturii trebuie făcută sub forma cea mai plăcută și mai atrăgătoare.

În dorința de a se realiza consolidarea sufletescă a țării noastre, ne vom năzu să obținem o cultură românească a tuturor cetățenilor și acolo unde conviețuim cu locuitorii de altă naționalitate.

Mijloacele de propagandă sunt multe și felurite, dar mai presus de toate, se cere ca noi învățătorii să fim încălziți de focul dragostei de neam și la rândul nostru să-l putem aprinde în sufletul celor din cercul nostru de activitate.

Între cele mai principale mijloace, avem biblioteca școlară-populară și organizarea șezătorilor culturale.

Năzuindu-ne să dezvoltăm gustul pentru celăl în copii și împrumutându-le cărți acasă, vom observa că încetul cu încetul acest gust pentru celăl prinde și între ceilalți ai familiei.

De aici încolo, biblioteca devine cu drept cuvânt populară.

Biblioteca trebuie să fie îmbogățită treptat cu cărți din cele mai folositoare și mai plăcute, dar cu condițiunea de a fi pe înțelesul tuturor.

Învățătorii, în caldul lor patriotism, se vor gândi la propriile mijloace materiale pentru susținerea bib-

liotecilor, provenite din subscripții, venitul șezătorilor și al serbărilor școlare etc. Statul e destul de împovărat, pentruca să așteptăm totul dela el.

Casa școlii contribuie într-o măsură oarecare, dar neîndestulătoare pentru trebuințele ce sporesc din zi în zi.

Însemnătatea șezătorilor culturale a fost bine înțeleasă încă din primele timpuri de afirmare a activității extrașcolare.

Dacă șezătorile culturale sunt folositoare în lumea orașelor, care are și alte mijloace pentru cultură și instruire, cu atât sunt mai bine venite la sate, unde poporul e atât de dornic să cunoască câte ceva nou.

Cât de fericit se simte părintele, când își vede odrasla recitând cu însuflețire, cântând în cor, ori dansând frumoasele dansuri naționale, cele mai multe necunoscute prin partea locului.

Cele ce vede și aude merg de dreptul în sufletul său.

Poporul nostru, deși dornic de lumină, cu greu se hotărăște s'o primească prin inițiativă proprie.

De aceea trebuie atras pe căile cele mai plăcute, ademenit, furat aproape.

Și prin cine putem să-l atragem, dacă nu prin copiii săi?

Șezătorile culturale organizate cu elevii școlii, sunt cele mai plăcute și mai dorite de popor. De ele ne vom folosi deci pentru propagarea a tot ce e frumos și de folos poporului. Prin ele putem afirma intensitatea vieții sufletești și spirituale a neamului nostru.

Muzica noastră populară și dansurile naționale constituind caracterul nostru de neam, trebuie propăgandate și transmise din generație în generație, pentru a fi păstrate cu sfințenie ca pe niște bunuri neprețuite.

Menționăm că în cece privește cultura muzicală a poporului nostru, e de dorit și bine să se înceapă dela muzica de strună și corul bisericesc.

Biserica noastră națională e punctul unde se poate face cea mai lesnicioasă și desăvârșită legătură între școală și popor. Cu atât mai mult, că prin apropierea școlii de biserică se poate realiza și trebuința apropiere sufletescă între cei doi factori conducători ai vieții spirituale a satelor noastre: preotul și învățătorul.

Cântările bisericesti, pe deoparte sunt bine cunoscute poporului și pe de alta mult apropiate cântecelor populare, mai ales la noi în Ardeal, unde cântarea bisericescă este ca un ecou mai domol al cântecului popular.

La șezători mai putem folosi și teatrul popular, care este un mijloc clasic pentru instruire și cultură.

Acolo unde mijloacele permit, cinematograful poate fi de asemeni folosit.

Câte nu ar putea vedea săieanul? Reconstituiri din trecutul neomului nostru, vederi din țară și alte părți, economii model etc.

Într'un cuvânt, se cuvine ca școala să fie locul de lumină, de ridicare morală, atât prin pregătirea generației de mâine, cât și prin acțiunea extinsă în activitatea extra-scolară.

Organizarea centrelor culturale prin inițiativa autorităților școlare superioare, trebuie să fie un motiv mai mult pentru noi, de a corespunde cerințelor timpului și nădejdilor ce se pun în noi.

Const. Munteanu.

Principiile școlii active

(fragment din conferința „șc. activă” ținută la cerc. cult. cu centrul Ucuriș)

de Fl. Lăzureanu inv.

Am văzut data trecută, că șc. activă este școala viitorului, deoarece ea privește problema educației din toate punctele de vedere, urmărind formarea de personalități prin dezvoltarea armonică și integrală a ființei omenești. Să vedem acum care-i sunt principiile, pe cari caută să le realizeze, pentru a reuși să ne dea, ceea ce toți așteptăm — pe omul de mâine.

Domnilor,

Primul principiu, care este totodată și cel mai de seamă dintre principiile șc. active, este principiul *activității proprii*. Numai atunci când munca și toată activitatea copilului va fi a sa proprie vom avea un învățământ temeinic și o temeinică pregătire pentru conducerea în viață. Or, greșala șc. tradiționale tocmai aci era. Ea întrerupea încă dela început cu orice fel de activitate a copilului, aducându-i un material peste puțină și impunându-i din afară — o școală — o cultură fabricată de-a gata. Pe când scopul șc. active, care trebuie să fie și scopul nostru, nu este de a da ghiftuire, svârbind clac toate cunoștințele în creierul copilului, ci este de a face în așa fel, ca toate cunoștințele primite, să fie bine asimilate, bine rumegate și bine clarificate, încât să devie o proprietate a lui.

Nu capete pline vrem, ci vrem întâi de toate un cap bine făcut. Să terminăm dar, cu școala, care în trecut făcea ca numai învățătorul să fie activ, iar clasa făcând-o să fie pasivă și silind-o să înghită tot ceea ce expunea „magistrul” dela catedră.

Nu ăsta-i scopul. Nu e scopul să scoatem pedanți ori savanți, ci scopul e să transformăm munca școlară în muncă productivă, ca tot ceea ce învață copilul, să influențeze în bine sufletul său, să-l facem mai bun. Într'u cât copilul nu pleacă acasă mai bun decât când a venit, n'am făcut nimic.

Așa de bine a știut Montaigne să se exprime în capitolul său despre pedanterie, zicând: „E ușor a fi savant cu știința altuia, a fi însă înțelept cu înțelepciunea ta e foarte greu”. Într'adevăr. E mare deosebire între pedant și înțelept. Una e savantlăc și înțelepciune. E ușor a fi savant cu ceea ce au descoperit alții, numai dacă le imaginezi bine — chiar prost să fii — pe când înțelept, nu poți fi decât cu înțelepciunea ta.

Tot ceea ce dăm dar copilului să fie bine înțeles. Din experiențele făcute de el să se scoală adevărul. Nu e scopul să încărcăm creierul copilului cu formule abstracte și goale, ci tot ceea ce-i dăm să fie o forță pentru viață. Știința mai mult să servească pentru moravuri și forțe sufletești, decât pentru știință: „Mai mult face un cap bine făcut, decât un cap prea plin” zice Montaigne.

Nu e vorba să îngrămădim cunoștințele în capul copilului, pentru că creierul lui nu e nici vas și nu e nici magazin, care trebuie umplut, ci e un organ cărui îi trebuie educație. Să renunțe dar învățătorul la plăcerea de a expune lecție, turnând în capul copilului, ca printr'o pâlnie, tot fluviul pedanteriei sale, lăsându-l pe el ca singur să meargă pe propriile-i picioare. Să-i deschidă doar drumul și să-l lase apoi singur, ca singur să găsească adevărul.

Numai prin întrebunțarea metodei active, în acest domeniu, vom putea lucra cu succes. Numai prin întrebări, care activează clasa, și prin lepădarea „magistrului” care din nefericire încă mai continuă să dăinuiește în eul nostru și prin stabilirea unei dragoste familiare între învățător și elev, vom trezi în copil forțe vii și gustul de a ști de a afla fără a-i fi impuse acestea din afară.

Nu suntem puși pentru a orbi ceea ce știm noi, ci suntem puși pentru ca să cultivăm tot ceea ce e mai bun în copil; pentru a-l îndobândi la muncă proprie, alungând lăncezala și pasivitatea școlii tradiționale din școlile noastre. Să procedăm în așa fel ca elevul să vadă că poate și că știe, numai să depună puțină efort.

Al doilea principiu al șc. active, este principiul *educației naturale*.

Mulți, mi-e teamă că o să înțeleagă prin a face educația naturală, că trebuie să trimitem pe copil în pădure și să înceapă prin a trăi viața primitivă. Nu d-lor. Prin a face educația naturală nu se înțelege a-l lăsa pe copil în voie întâmplării în mijlocul naturii, ci se înțelege ca tot ceea ce predăm copilului să țină seama de condițiunile lui sufletești — de natura proprie a fiecărui copil. Să fie naturală educația în sensul de a ține seama de mersul natural al sufle-

tului. Fiecare vârstă, ba chiar și momentul al zilei reclamă altfel de cunoștințe.

Trebue ca educatorul întâi de toate să cunoască legile psihice de dezvoltare ale copilului — nu ale copilului conceput în „abstracto“, în virtutea mediilor obținute de statisticile psihologiei experimentale, ci ale copilului ce-l are în față. Trebuie deci să pornească dela copilul pe care-l are înaintea lui, așa cum e și să se nizuiască a-l duce, nu numai pân'la nivelul de cultură la care a ajuns societatea, ci mai departe — peste el — pentru că numai așa vom obține progresul. Lumea, știut este, evoluează progresând.

Cred că legea biologică: Ontogenia repetă filogenia, se poate aplica cu succes și pentru suflet. Chiar pe baza ei ne putem explica aranjarea programului.

De ce bunăoară în cl. I și cl. II, apelăm mai mult la imaginația copilului, trăind împreună cu el într-o lume mitologică și numai mai târziu îi vorbim despre lucruri așa cum sunt, făcându-i să trăiască în lumea reală? Nimic mai ușor. După cum omenirea a trăit o spuză de secole numai în imaginații, trăind faza I, — faza mitologică — și după cum a început apoi să nu mai creadă în himere, în povești închipuie, ci în realitate, trăind faza II a — faza realistă — și după cum s'a ridicat apoi și mai sus, începând să cerceteze cauza, să-și pue ipoteze și să filozofeze asupra realității, trăind faza speculativă sau filozofică, tot așa și copilul. El repetă în mic ceea ce omenirea a trăit în decursul veacurilor.

Scopul nostru este de-al scoale cât mai repede din faza mitologică, făcându-l să trăiască lumea reală și să uzeze de raționament.

Vom purcede cu copilul ținând seama de masa lui apercupoare, dela cunoscut la necunoscut, dela concret la abstract, dela ușor la greu, ș. a. m. d.

Al treilea principiu este principiul *activității practice*.

Școala activă nu are însă scopul ca prin aplicarea acestui principiu să scoală meseriași, oameni specialiști, întrucât, activitatea practică o aplică numai ca mijloc — accentuez numai ca mijloc, pentru că mulți au făcut din ea un scop al educației. Ea prin aceasta urmărește ca să treacă pe copil pe nesimțite din lumea sa de jocuri în lumea reală. Aplică munca manuală numai ca un metod foarte potrivit pentru agerirea tuturor facultăților și scopul de a înobilă sufletul — nu cu scopul de a specializa munca.

E o absurditate a zice că șc. activă e tot una cu școala muncii, care e un termen prea puțin fericit și căruia, mî-se pare, i-se simte insuficiența de a putea exprima ceea ce exprimă termenul de școală activă, pentru că poate să se facă manual, fără să se facă școala activă și poate să lipsească lucrul manual și totuși să fie școala activă.

Există muncă și muncă: muncă mașinală și muncă productivă. În sensul al doilea trebuie înțeleasă.

Lucrurile manuale trebuesc dar să rămână numai în cadrul scopului educativ al școalei active.

Al patrulea principiu, este *principiul intuiției*.

Școala veche punea mai mare preț pe vorbe, nu pe observație. Se mulțumea a povesti în abstract și la șt. naturale și când făcea intuiția — zic intuiția ca obiect de învățământ, pentru că intuiția poate să fie luată și ca metodă și ca obiect.

Școala activă nu procedeză astfel. Ea face intuiția în natură, spunând că nu e de ajuns să privești, ci și să observi. Cred că se înțelege distincția între a *privi* și a *observa*.

Să observe copilul examinând obiectul cu toate simțurile; căci cu cât vom cunoaște lucrurile prin cât mai multe simțuri, vom avea încoana cât mai clară a lumii ce ne înconjoară.

Învățătorul trebuie să-l scoată pe elev în mijlocul naturii, să facă excursii, nelăsând să le scape nimic neobservat și nimic îndoelnic în creierul copilului, ci să observe alături de el, cu curiozitatea micuțului, căruia să-i însușe dragostea de natură și iubirea și dragostea de acel ce totul a făcut spre fericirea oamenilor.

Când școala n'are la îndemână diferitele obiecte de intuiție, atunci învățătorului i se impune și trebuie să explice, arătând printr'o schiță cu creta pe tablă ceea ce lipsește. Iată dar rostul desenului și rostul tablei și al cretei.

Praful de cretă pe hafnele profesorului la eșiră din clasă, este ca și praful de pe fața soldatului „semnul muncii“ — împlinirea datoriei!

La șt. nat. apoi, nu întâi să se spună regula cum făcea șc. veche, ci întâi să se facă experiența, chiar copiii s'o facă, înv. doar să conducă, — și atunci, la urmă o s'o scoată chiar ei, completând unul dela altul.

Învățătorul care nu va lucra în lumina acestor principii, nu va vedea lumină în clasa lui niciodată; nu-și va ajunge scopul.

Să încheem odată, dar, cu șc. veche, care lucră numai în jurul unei singure întrebări: Ce predăm? — Ea numai aceasta se întrebă, pe când șc. activă se întrebă: ce predăm, cum predăm, cui predăm și mai ales... cine predă?

TIPOGRAFIA ȘI LIBRĂRIA ROMĂNEASCĂ S. A. ORADEA

Este cea mai bine
aranjată și execută
tot felul de lucrări
în această branșă.

Aleea Romei No. 2. — Telefon No. 87.

Cercul cultural Oradea

compus din membrii corpului didactic dela toate școalele primare și de copii mici din localitate, în cursul ședințelor sale din acest an școlar, s'a ocupat mai ales cu o chestiune de importanță actualitate în această zonă eteroglotă, făcând mai multe lecții practice la istorie și geografie în secțiile maghiare, cu scopul de a atinge o metodă care să fie cea mai potrivită pentru atingerea scopului formal, cât și a celui material, la aceste obiecte naționale-patriotice, a căror materie elevii din secțiile maghiare trebuie să și o însușiască și în limba statului. În cursul discuțiilor s'a ajuns la următoarea concluzie:

Partea instrucțiunii privitoare la scopul formal să se facă în limba maternă a elevilor, iar cea privitoare la scopul material, care urmărește îmbogățirea vocabularului elevilor, în limba statului.

Acum, seria lecțiilor practice se continuă în secțiile române, urmărind aplicarea cea mai corespunzătoare a metodelor bazate pe principiile școlii active, la diferitele obiecte de învățământ.

Pe lângă lecțiile practice, cercul cultural mai are în programul său și câte o conferință, ori recenzie, în legătură cu curentele sau operele noi pedagogice. Astfel în ședința din luna Februarie a. c. D-l. Al. Marinescu prin conferința sa „Pestalozzi și școala activă” a arătat valoarea de actualitate a operei marelui pedagog, acum, după o sută de ani dela moartea sa, sărbătorind prin aceasta „Centenarul Pestalozzi”.

Autoritatea școlară este reprezentată în aceste ședințe prin D-l inspector școlar Pompiliu Dan, care, prin experiența și înalta sa cultură pedagogică, cu dragoste îndrumă activitatea acestui cerc cultural.

Membrii corpului didactic dela școlile minoritare sunt invitați din oficiu.

În ședința din luna Martie la lecția practică s'a făcut o problemă din matematică, cu circumferința și suprafața cercului, de D-l Al. Marinescu, iar D-na Bodor Valeria a făcut recenziile cărții „Idei noi despre copii, de A. Biact.

Ivățătorii și cultura filosofică

Ni se vorbește mereu de ideal, ni se spun, sau mai bine zis ne-o spunem adesea că suntem prea idealişti. Dacă e adevărat că plecăm plini de ideal depe băncile școlii, nu-i mai puțin adevărat că entuziasmul și căldura pentru idealul făurii, scade repede. La cele dintâi greutăți, la cele dintâi lovituri ale soartei, șovăim. Și de aci tânguirii și învinuirii împotriva vieții, împotriva chiar a celor ce ne-au făcut prea idealişti.

Îmi pare mie însă că vina și slăbiciunea nu e aci.

Dacă nu ne lipsește idealismul, ne lipsește însă o bază temeinică a acestui idealism care din această cauză se clatină la cea mai mică greutate ce întâmpinăm și care ne descurajează.

Acest idealism însă nu se clatină numai la întâmpinarea greutăților, ci și la ispita „afacerilor” oricât de mărunte cari ne promit o viață mai comodă; „procopseala”, „învărtelile” celor din jurul nostru, râvna lor ne clatină tot așa de ușor idealismul, dacă nu mai ușor chiar decât greutățile. Dar un idealism care se clatină așa de ușor nu mai e idealism. Să nu ni se pară deci că suntem prea idealişti; idealismul nostru e clădit pe o bază șubredă; el nu e crescut din noi încetul cu încetul, ci e insuflat din afară, e ca sămânța aruncată lângă cale, durând astfel prea puțin. Este ca entuziasmul mulțimei care pierde adesea odată cu despărțirea, sau durează în orice caz prea puțin în urmă. Alăta vreme cât influența profesorilor se exercită direct asupra noastră, alăta vreme cât suntem în grup, idealismul ne însufletește pe toți. Și plecăm ca el, plecăm într'adevăr cu gânduri mari din școală. Dar de îndată ce am ajuns singuri într'un sal în care nu mai e nici grupul care să-l mențină, nici profesorii cari să-i însuște, idealismul

se clatină și descurajarea ne coprinde tocmai când trebuie să ne apucăm cu tot dinadinsul de muncă. La prima probă de cele mai multe ori se constată că idealismul nostru n'are o bază solidă. E lipsa de concepție asupra lumii și vieții în linii mari pe care ne-o dă filosofia; noi nu putem vedea lumea și viața decât ea ori are om pierdut în afaceri; noi nu putem trăci cu vederea mizeriile ei zilnice, nedreptățile obișnuite cari ni se impun și ne fac să ne pierdem în ele, în partea mărunță a vieții în care idealul nostru nu se demite să se coboare.

Nu spun desigur să fie nesocotite, dar nu trebuie să ne pierdem în ele atât încât să nu putem vedea mai departe de ele, mai departe de a mânca, a bea, a dormi, a ne gândi la afaceri cari să ne procure îndeplinirea acestor trebuințe.

Se aruncă vina, cu toată aparența de dreptate pe starea materială mizerabilă a învățătorului: Nu contestă nimeni această calitate a stării materiale și sunt printre cei dintâi cari cer o îmbunătățire care să permită un trai omenesc.

Dar starea materială nu ne va da, nici nu ne va întări idealismul. Traitul bun ca și mizeria pot deopotrivă să ni-l strângine. Dacă ne uităm ce s'a petrecut după războiu și ce se petrece sub ochii noștri ne vom da repede seama de acest lucru. Războiul, se știe, a procopsit pe unii și a sărăcit pe alții. Aristocrația de altădată a slăbit, iar alții cari vindeau copii americani la câte-un colț de stradă, ori mărunțisuri de tot felul în câte-o șandramă, azi le stropește cu noroi din goana „Buick-ului”.

Bogăba acumulată de aceștia le-a adus mașinile ultimul tip de peste ocean, le-a adus câini-lup, le-a adus bijuterii și mătăsuri, le-a rezervat primele

loje la Operă și „Național” dar nu le-a adus nici un pic de idealism. Deaceia această bogăție e pusă în serviciul trebuințelor egoiste, de aci avem luxul demoralizator ce se lăfăește sub ochii noștri. Cei lipsiți de idealism, fără el rămân, ori câte bogății ar avea.

Cu multă dreptate pune Pestalozzi pe planul întâi îmbunătățirea stării culturale a poporului, apoi cea economică și politică.

Înainte de toate deci, cultură pentru toți iar pentru învățători o cultură filosofică mai ales care să întrețină și să susțină idealismul de care are trebuință. Această cultură va lărgi orizontul vederilor, îl va face să vadă și să pătrundă mai departe decât văzuseră până atunci.

Viața va apărea ca un câmp deschis până în zare, nu mărginit, un câmp plin de fermecul necu-

nosculului pe care începi să-l folosești. Și setea și dorința de a-l cunoaște tot mai bine va ține totdeauna vii dorința de cultură, gustul de a cerea și a celi tot mai mult.

Cultura filosofică înalță omul, îi dă ansamblul de vederi asupra vieții, asupra lumii pe care o va vedea ca un tot unitar; o va vedea atunci mult mai de sus, de unde nu se văd toate meschinățile vieții; și văzând-o astfel nu se va mai pierde în afacerile mărunte, o va înțelege mai bine, o va iubi mai mult și mai generos, îi va ierta peștile și va lucra cu mai multă râvnă la binele ei.

Asupra mijloacelor de cultură într'un articol viitor.

I. Chirișescu, învățător

Student în filosofie și litere.

Pestalozzi — Opera și activitatea lui.

Din multele figuri ilustre ce au apărut în întinsul domeniu al pedagogiei, nici una n'a putut atinge strălucirea aceluia ce a fost elvețianul Ion Henric Pestalozzi. Titlul de „educator al omenirii” ce și-a câștigat, se dalorește marilor lui calități sufletești cu care a fost înzestrat, ilustrate prin pilda de entuziasm fără pereche, optimismul și jertfa puse cu atâta abnegație pentru realizarea unei idei, ce l-a încolțit în suflet încă din anii tinereții, acela cum să faci, ca prin o acțiune direct practică asupra generației tinere ce crește sub ochii noștri, s'o ridici la un traiu mai omenesc. — Pe noi învățătorii ne interesează opera, deaceia m'am gândit să scriu despre cuprinsul operei acestui mare pedagog, ca un omagiu, cu ocazia împlinirii centenarului, fără a atinge amănuntele vieții sale. Este o imposibilitate, căci atât de strânsă legătura este între operă și viață, încât nu se poate vorbi de una fără alta. Viața lui se confundă cu însăși opera sa.

S'a născut la Zürich la 1746. Tatăl său, doctor oculist, moare când copilul Ioan Pestalozzi n'are decât 6 ani. Rămâne mama sa, care se devotază creșterii celor trei orfani, într'o sărăcie lucie. Era urât la figură, slăbănog și neîndâmnatic, din cauza lipsei de contact cu alți copii. Nu ieșea cu anii de după sobă — ca să-și cruțe hainele — crescând sub ochii mamei sale și a unei credincioase servitoare. Așa ne explicăm sentimentalismul său și stângăcia lui în unele acțiuni, precum și descrierea vieții de familie cu până atât de măeastră, numind familia *școala reală a omenirii*, prima școală de unde începe personalitatea copilului.

Ca școlar era mediocre, dar un desăvârșit observator; fire impresionabilă și suflet foarte bun, ciuă ce-l făcea să fie iubit de toți. Studiază dreptul, cu gândul că la timp să apere poporul năcăjit și nedreptățit, dar îl părăsește, spre a urma teologia. Văzând însă că n'avea talentul predicatorului, lasă și teologia, preferând agricultura. S'a angajat la un agronom din cantonul Bern, tot cu scopul de a răspândi în popor cultura sistematică a pământului. Se căsătorește apoi având norocul de o femeie virtuoaasă, cea mai bună și mai demnă a timpului său, fiică de general, care l'a înțeles, sprijinit și încurajat în toate acțiunile sale.

Ajutat de o societate din Zurich, cumpără moșionara numită de el Neuhof, unde începe agricultura. Dar nepriceperea, indolența, oamenilor, lipsa de capital, anii răi, îl rumără. Deși rămăsese de n'avea ce mânca, Pestalozzi prefăcu *Neuhoful* în institut de educație pentru copii săraci. Atunci de unde pule 50 copii, băeți și tele, goi și flămânzi, ce prin muncă și învățatură să-i facă oameni. Vora făcea cu ei practică agricolă, țerna țesut, tors și alte lucrări manuale, unind muncă manuală cu învățământul teoretic; îi învăța să cânte, să deseneze, să vorbească și să se poarte frumos, pururea în mijlocul lor, ca un tată, creind o adevărată viață de familie din școala sa. Nu lăsa să uite nici pe D-zeu tatăl și mântuitorul lor! În această școală precum se vede, nu era atât meloda aplicată, căci Pestalozzi era abia la începutul activității sale, cât era caldă atmosfera sufletească. Iată ce scria el despre școala aceasta: „E o plăcere de nedescris să vezi băeți și fetițe ce se gâseau într'o stare mizerabilă, crescând și prosperând, să vezi pace și mulțumire pe figura lor, să le deprinzi mâna la lucru, și să le înalți inima către creatorul lor; să vezi lacrimi de nevinovăție rugătoare pe fața copiilor iubiți și speranțe îndepărtate pentru generația oropsită, pierdută. E o fericire de nedescris ca eventual, acolo unde nimeni nu se așteaptă, în fiul celui în mizerie și oropsit să salvezi măcina sufletescă și geniul.

Dela o vreme însă întreprinderea lui agricolă dă faliment! Făcu datorii peste puterile lui de a produce, așa că pela 1780 n'avea nici pâine, nici haine nici surcele de pus pe foc. Nu se descurajază deloc, ci mai mult se entuziasmează, căci scrie: „Dacă greutățile vor fi mai numeroase și umbra forțelor ce nu-a rămas, mai mică, totuși ultima răsuflare lindă către realizarea ideii lui ce urmărește”. Închide institutul, dă cu arendă moșionara, iar Pestalozzi locuind în casă, trăind în cea mai neagră mizerie își începe activitatea teoretică, manifestându-se ca scriitor în domeniul educației populare. În colaborare cu soția sa scrie: „Ceasul de seară al unui pusnic”. Aforisme asupra educației și fericirii omului, și „Leonard și Gertruda” operă de educație populară. În ea se oglindesc graiul, simțirea și felul de a gândi a celor din

clasa de jos. În ea ne zugrăvește țărănul în diferitele ipostase: la muncă, acasă, pe stradă, la cărciumă, la biserică. Sfaturile și învățăturile se desprind din interesantele povestiri. Într'un frumos colorit apare chipul mamei educatoare. De unde prietenii îl declară seră de „om pierdut” prin scoaterea la iveală a acesteia din urmă cărți, pe lângă că se reface economic, dar își câștigă un renume european. Incepe epoca marilor relații, Savanții, principii, regi, guvernatorii popoarelor, se interesează în deaproape de el! Sub influența ideilor lui Rousseau, Kant, Fichte, scoale opera: „Cercetări asupra mersului naturii în dezvoltarea neamului omenesc”, scriere importantă, ca pregătire la înțelegerea operii lui pedagogice. Acestea sunt punctele mai esențiale din prima epocă a activității lui Pestalozzi, la Neuhof.

A doua perioadă a activității sale se desfășoară în localitatea Stantz unde între anii 1798—99 fiind chemat a lua conducerea unui orfelinat, își reîncepe firul întrerupt al practicii sale pedagogice.

Aci își face convingerea că neamul omenesc se poate înobilă prin educație. Aci i se lămuresc principiile ce formează temelia pedagogiei: principiul culturii formale și al înțelții, de care ne vom ocupa mai la vale. N'a avut norocul să stea mult, căci orfelinatul i se transformă în spital de răniți, iar el trece la o școală primară din Burgdorf.

Aci deschide iar institutul de educație, la care era alăturat seminarul pentru pregătirea învățătorilor. În această a treia parte a vieții sale, el își adună observațiile din lungă experiență, scoțând opera: „Cum își învață Gertruda copiii”, care se găsește principiile didactice sale. Activitatea lui Pestalozzi din perioada a 4-a ce durează până la 1825 se manifestă la Yverdon. Aci școala înfăptuită de el a ajuns falma Europei întregi. Enciclopediști, savanți, filozofi, curioși cercetează școala. Se trimit ucenici din toate părțile, spre a se împărtăși de ideile scrierilor și practicii sale.

După 20 de ani de muncă risipită pe altorul educației, din cauza neînțelegerilor cu tovarășii săi, se retrage la Neuhof și scrie „Cântecul Lebedei” rezumat al ideilor pentru care a luptat o viață. La 1827 moare la Brugg.

Pentru a cunoaște și înțelege opera pedagogului Pestalozzi, e necesar a cunoaște starea mediului său ambiant din două puncte de vedere: material și cultural, adică. 1. Care era situația economică socială a poporului elvețian, și 2. care erau curentele culturale ale timpului său.

Întreprinzând cu soția sa, o anchetă asupra vieții sătenilor din Elveția și surprins de starea de mizerie materială și morală în care zăcea poporul el scrie: Este oare inima noastră în căl nu mai putem vedea, nu mai putem simți sufletul care se agită în sul servului nostru și care împreună cu noi e doritor de a-și satisface umanitatea? Nu! Fiul celor oropsiți, celor pierduți celor nenorociți nu există pentru a mișca roata, a cărei învârtitură ridică sus pe cetățeanul mândru Abuz al omeniei, cum se revollă inima mea!

În secolul al 18-lea situația politică socială a poporului Elvețian fiind lăsată în grija clasei de sus, era exploatarea în chipul cel mai nemilos. Poporul — clasa țărănească, din cauza lipsurilor de tot felul era prada celei mai negre mizerii. Prin rapoarte oficiale se arată în chip luminos această tristă stare. Ea era

cauzată nu numai de lipsuri materiale, ci și de cele morale căci Pestalozzi vedea că și atunci când unii de belsug îndestulă mulțimea, starea mulțimei era tot decăzută căci pe lângă nesocotirea drepturilor, pe lângă impozitele mari ce lua țărănul, o mare parte din avulul său, izvorul neseocat al mizeriei era lipsa de cultură intelectuală morală și religioasă: Școala de pe atunci era o parodie. Ea avea de scop învățarea pe de rost a catechismului — căci la înțelegerea cuprinsului nu se gândea nimeni. Metoda era cea a mecanizării; papagalcește înățău bieții copii, un șir de cuvinte nesimțite și neînțelese.

Capii bisericești neînțelegându-și menirea au zăpăcit pe oameni cu dogme religioase amenințând pe țărani datorii la dijmă, că vor deveni robii diavolului dacă nu vor executa-o. Nu trebuie să ne mire faptul că mizeria, ignoranța și imoralitatea poseseră slăpănire pe bietul popor, când nici statul, nici biserica, nici școala nu se interesau de el. Singurii interesați erau slăpăniții egoiști și lacomi.

Pestalozzi propune mijloace de îndreptare: 1. Îmbunătățirea situației materiale punând clasa de sus la areastă contribuție, propagând activitate generală tuturor. Munca clasei de sus, va consta din protejirea celei de jos. Fără o apropiere între clase, între nobili și țărani, nici o îmbunătățire vădită nu se poate face. Țărănul se încrede numai în cel pe care-l cunoaște, ascultă cu supunere pe acel ce știe că îl iubește și care i-a dat mână de ajutor la nevoie. Cei avuți să se coboare la cei necăjiți pentru a face să dispară prăpastia ce-i separă.

2. Cultura realizată prin educație ca mijloc fundamental pentru îmbunătățirea stărei poporului.

Pestalozzi nu putea rămâne neinfluențat de curentele culturale ale timpului său, căci curentul așa zis al luminării poporului, reprezentat prin oameni ca Diderot, Helvetius, J. J. Rousseau etc. caracterizat prin raționalismul exagerat, care dă suveranitate și autonomie absolută inteligenței, în detrimentul celorlalte facultăți sufletești, a sentimentelor și voinței. Maximele și principiile morale religioase, teoriile mistice sau supranaturaliste asupra lumii, toate sunt respinse de intelectul suveran. Existența lui Dumnezeu se dovedește cu argumente filozofice. Răul în lume se explică prin faptul că lumea fiind mărginită nu poate fi perfectă. Legile sunt făcute de oameni după reguli bine judecate în vederea bunului mers al societății. Limba nu-i decât un total de semne convenționale, inventat de oameni spre a se înțelege între ei. Aceleiașă raționament sunt supuse literatura, arta și chiar pedagogia. Scopul educației după ei era luminarea minții și împodobirea ei cu precepte bune. Numai așa se va influența voința, căci cel ce cunoaște răul, nu-l va face. — Așa judecând, nu vom pricepe sau mai bine zis vom interpreta fals creațiunea artistică, dacă vom lua pe artist ca pe omul de știință, ca pe un inginer ce-și lucrează planul cu minuțioase calcule. Știul este de tot; că opera de artă nu e rezultatul judecării, ci inspirațiunii Ele nu sunt alcătuite, ci sunt născute din spiritul artistului. Dumnezeu, natura, arta, nu părănd sufletul omenesc dacă nu intervine fantazia și sentimentul. Cum ar fi cu puțință credință adevărată fără sentiment sau artă fără fantazie? Căl este de superficială această teorie a dovedit-o cu prisosință Lessing, Schiller etc. Acest curent se mai caracterizează și prin un utilitarism care consideră ca scop al vieții omenești fericirea. Valoarea oricărui

lucru este scrisă după folosul ce aduce întru realizarea tendință spre fericire. mijloacele de realizare sunt: artă, filozofie, religie, știință, stat etc. Moralitatea însăși e privită tot din acest punct de vedere: împlinirea datoriei morale, mijloc este fericirea actuală și viitoare.

Nu se apreciază binele și moralitatea ce scap în sine — cum susține Kant. Virtutea se recomandă ca și toate principiile pedagogice din punct de vedere utilitarist.

Acest curent a adus servicii reale culturii, înlocuind oerba încredere prin cercetare proprie, credința prin știință. Oamenii sunt egali, bogatul ca și săracul, adevăr ce va pătrunde odată cu civilizația și cultura; Luminăși mintea omului, înlăniți judecata, o lungăși superstiția căci toți în fața naturii și a lui Dumnezeu suntem egali în drepturi și în datorii. Clasele sunt creații artificiale pe care cultura rațională trebuie să le distruge. Facultățile și talentele omului sunt opera lui Dumnezeu, exercitarea și dezvoltarea lor, opera educațiunii ca și slăbirea și mutarea lor.

(Va urma).

Pentru așezămintele culturale din Vălenii de Munte*)

Un Apel

Un cătturat în înaltul înfeles al cuvântului, iubind cultura pentru toate bunurile suflet și ce le cuprind, marele nostru profesor N. Iorga, crease la Vălenii de Munte, între alte așezămintele și un orfelinal și o tipografie. Erau mângăerile supreme ale unui suflet în necontenită revărsare generoasă, erau sursele de înprospătare ale unei energii morale căreia împrejurările nu odăla rau tost profinice.

Un foc năprasnic a distrus atât orfelinalul cât și tipografia ridicate cu atâtă înudă, cu atâtă pasiune de jertă prin neostenită râvnă de faptă a profesorului N. Iorga. Nu este numai o tristelă nemărginită pentru ctitorul a elor așezămintele, dar și o reală pierdere pentru centrul de viață națională și culturală pe care îl înseamnă Vălenii de Munte.

Socotind că o datorie elementală a conștiinței românești, refacerea așezămintelor devastate de vitregia întâmplării, ziarul „Cuvântul” deschide o listă de subscripție, redacția înscriindu-se cu 30000 lei,

Partea Oficială

No. 1538—1927.

— *Avertisment public.* On Minister, în baza avizului Consiliului permanent, a aplicat învățătorului Stoicănescu Gh. Constantin din Corbești avertisment public, pentru că s'a abatut dela art. 168 din legea înv. primar și a întrebuințat localul școlii pentru petrecerea cu joc și beaură de ra. hiu, profanându-l.

Oradea, la 19 Martie 1927.

No. 1463—1927.

— *Avertisment public.* On Inspectorat școlar Reg. II. Oradea cu ordinul No. 1248 - 927 a aplicat p. de p. avertisment public învățătorului Moga Zaharie din Câmpani Pm. și învățătoarei suplinoare Merea Justina din Spinus, pentru că nu și-au format cursul primar complet și pentru insuficiența sporului în școală.

Oradea, la 22 Martie 1927.

No. 1785—1927.

Se atrage atențiunea d-lor învățători, că potrivit art. 107 din regulament, vacanța Pastelui începe în Dumineca Floriilor și ține până în Dumineca Tomii, deci lecțiile se vor sistă în ziua de 16 Aprilie și vor începe în ziua de 2 Mai crt. Nici o abatere nu se admite.

Oradea, la 2 Aprilie 1927.

No. 1732 - 1927.

La examenul de definitivat sesiunea Martie 1927 au reușit următorii

Son Elisabeta Tăgădău, Șerban Cristina Vărcio-

rog, Mărgărelescu Ion Toboșiu, Vlășceanu Melania Oșorheiu, Constantinescu Ec. Subpialra, Popescu Ecaterina Craiova, Păun Ilie Bălnaca, Tomescu Ioan Valva mareș de Criș, Agariciu Vasile Luncasrie, Dimonea Alexandru Chișag, Bobănuiche Trăian Șoimi, Posa Silvia Archiș, Terlatu Cornelia Curățele, Iănescu Gheorghe Ceica, Minoiu Ioan Roil, Țirban Ezoa Siplac Tura, Dan Ioan Spurcani, Ilușu Livia șc. cop. m. Oradea, Apăleanu Elvira Dobricionești, Dușe Cornelia Vașcăn, Hînsu Gheorghe Negro, Nițu Livia Iucu, Pufulescu Ștefan Nimăești, Popescu Grigorie Păulești, Temelie Gheorghe Ceișoara.

Din experiențele acestui examen învățătorii să ia exemplu și pentru sesiunea viitoare să-și înainteze cererile la timp, cu toate dovezile și în special copiile proceselor verbale de inspecții, cărora li se dă o deosebită importanță. A fost cazul, că din cauza constatărilor cuprinse în procesele verbale candidatul n'a reușit și invers.

Oradea, la 2 Aprilie 1927.

No. 1278 1927.

În baza ordinului No. 21827—927 al On. Minister, se recomandă, că domnii diriginți, să aboneze revista „Lumea Copiilor”, pentru fiecare clasă câte un exemplar.

Acesta nu înseamnă că abonarea este obligatorie.

Oradea, la 8 Martie 1927.

Revizor școlar: Coroi.

*) Publicând acest apel, înțelegem ca toți învățătorii să contribuie cu o sumă cât de mică pentru refacerea așezămintelor dela Vălenii de Munte. Sumele se pot trimite direct ziarului „Cuvântul” București.